

TÜRK HALK DANSLARI VE MESLEK İLİŞKİSİ

Merve YALÇINKAYA AKKAYA* & Kerem Cenk YILMAZ**

* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Oyunları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, merve.yalcinkaya2@ogr.sakarya.edu.tr

** Doç. Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvar Türk Halk Oyunları Bölümü, kcyilmaz@sakarya.edu.tr

Received Date: 11.12.2023. Revised Date: 23.12.2023. Accepted Date: 29.12.2023

Copyright © 2023 Merve Yalçinkaya Akkaya and Kerem Cenk Yılmaz. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Özet

Türk halk dansları, geleneksel yaşam içerisinde düğün, kına, asker uğurlama gibi sosyal alanlarda tekrarlama pratikleri ile aktarılan kültürel unsurlardır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte Atatürk'ün modernleşme ve batılılaşma politikaları çerçevesinde halk dansları, yeni Türkiye'de ulusal bir kimlik oluşturma görevi ile Halk Evleri ve Köy Enstitüleri gibi kurumlarda yer almıştır. Bu dönemde halk danslarının gelecekteki sunuş biçimlerini etkileyecek bir dizi gelişmeler yaşanmıştır. Yapı Kredi Bankası tarafından kurulan Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi'nin festival ve yarışmalardaki faaliyetleri, Devlet Halk Dansları Topluluğu'nun kurulması, Türk Halk Oyunları bölümlerinin kurulması ve 2000'li yılların başlarında Sultans of The Dance adlı grubun gösterileri, turizm sektörü halk dansları alanını etkileyen gelişmeler olarak öne çıkmaktadır. Halk dansları alanı, bu gelişmeler ışığında meslek ile arasında bir bağ kurmuştur.

Meslek, bireylerin belirli bir alanda edindikleri bilgi, beceri ve deneyimleri kullanarak gerçekleştirdikleri düzenli iş veya faaliyetlerdir. Genellikle belirli bir uzmanlık alanı etrafında şekillenir ve kültürel farklılıklar, sektörel değişkenlikler ve zaman içindeki evrim gibi faktörlere bağlı olarak çeşitlilik gösterir. Meslek sahipleri, zaman içinde deneyim kazanarak ve belirli bir kariyer gelişim yolu izleyerek mesleklerinde ilerleme sağlar.

Bir meslek genellikle belirli bir toplumda tanınan ve kabul gören bir statüyü ifade eder. Halk dansları toplumun sevdiği, saygı duyduğu bir olgudur ve kültürel aktarımda bir araçtır. Bundan dolayı toplumda meslek olarak ilişkilendirilmesi bakımından dezavantajlı bir konumdadır ve toplum için meslek ve halk danslarını ilişkilendirmek, bir statüye koymak zor olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı halk dansları ve meslek arasındaki ilişkiyi alanda yaşanan gelişmeler ışığında ortaya koymaktır. Çalışma alanın gelişmelerini izlemeye olanak sağlaması, özellikle halk dansları ile ilgili meslek sahiplerinin, halk dansları geleneğiyle nasıl etkileşime girdiklerini ve bu geleneği nasıl sürdürdüklerini anlamak bakımından önemlidir. Çalışmada literatür taraması yapılarak meslek kavramının teorik çerçevesi çizilip kavramsal alt yapı oluşturulmuştur. Türk halk dansları ve meslek kavramı alandaki gelişmeler ile ilişkilendirilip, yazarların alanda katılımcı gözlem ile elde ettikleri deneyimler ile yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Türk halk dansları, Meslek, Kariyer, İş.

TURKISH FOLK DANCES AND PROFESSIONAL RELATIONSHIP

Abstract

Turkish folk dances are cultural elements that are transmitted through repetition practices in traditional life in social areas such as weddings, henna ceremonies, and sending off soldiers. With the establishment of the Republic of Turkey, within the framework of Atatürk's modernization and westernization policies, folk dances took part in institutions such as Community Centres and Village Institutes with the task of creating a national identity in the new Turkey. During this period, a number of developments took place that would affect the future presentation of folk dances. The activities of the Folk Dances Survival and Dissemination Facility established by Yapı Kredi Bank in festivals and competitions, the establishment of the State Folk Dances Ensemble, the establishment of Turkish Folk Dances departments and the shows of the group called Sultans of The Dance in

the early 2000s, the tourism sector expanded the field of folk dances. stand out as affecting developments. The field of folk dances has established a bond with the profession in the light of these developments.

A profession is a regular job or activity that individuals perform using the knowledge, skills and experience they have acquired in a specific field. It is usually shaped around a specific area of expertise and varies depending on factors such as cultural differences, sectoral variations and evolution over time. Professionals progress in their professions by gaining experience over time and following a specific career development path.

A profession generally refers to a status that is recognized and accepted in a particular society. Folk dances are a phenomenon that the society loves and respects and is a tool in cultural transmission. Therefore, it is in a disadvantaged position in terms of being associated as a profession in society, and it is difficult for the society to associate profession and folk dances and put them in a status.

The aim of this study is to reveal the relationship between folk dances and profession in the light of developments in the field. It is important to enable monitoring the developments of the field of study, especially to understand how folk dance professionals interact with the folk dance tradition and how they continue this tradition. In the study, the theoretical framework of the concept of profession was drawn and the conceptual infrastructure was created by scanning the literature. Turkish folk dances and the concept of profession are associated with the developments in the field and interpreted with the experiences the authors gained through participant observation in the field.

Keywords: Turkish folk dances, Profession, Career, Business.

GİRİŞ

Türk kültürünün önemli bir parçası olan halk dansları, tekrarlama pratikleri ile nesilden nesile aktarılan, toplumun sosyal ve kültürel hayatı içerisinde etkin ve nitelikli bir yerde konumlanmaktadır. Halk danslarının toplumda birçok işlevi vardır. Bu işlevler; kültürel mirasın korunması, sosyal etkileşim, eğlence, eğitim ve topluluğun birlik duygusunun güçlendirilmesi gibi çeşitli alanları kapsar.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 1923'te kurulmasının ardından, Atatürk'ün modernleşme ve batılılaşma politikaları çerçevesinde halk dansları bu işlevlerinin yanı sıra, yeniden ele alınmıştır. Yeni Türkiye'de kültürel kimlik oluşturma görevi Halk Evleri ve Köy Enstitüleri gibi kurumlara verilmiş ve halk dansları bu kurumlarda önemli rol üstlenmiştir. İlerleyen yıllarda halk danslarının sunuş biçimlerini etkileyen bir dizi gelişme yaşanmıştır. Yapı Kredi Bankası tarafından kurulan Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma Tesisi'nin festival ve yarışmalardaki faaliyetleri, Devlet Halk Dansları Topluluğu'nun kurulması, Türk Halk Oyunları bölümlerinin kurulması ve 2000'li yılların başlarında Sultans of The Dance adlı grubun kurulması halk dansları alanındaki öne çıkan faaliyetlerden bir kısmıdır.

Türkiye'de ekonomik sebeplerden dolayı 1950 ve 1960'lı yıllarda kırsal yerleşim yerlerinden kentlere göç eden halk, getirdikleri dans kültürünü dernekler çatısında, okullarda, üniversitelerde yaşamak ve yaşatmak istemiştir. Türk halk dansları, bir dernek çatısı altında festival ve yarışmalarda ya da okullarda milli bayram ve kutlamalarda, temsillerde icra edilmiştir. Bu dönemde danslar, yöreye hâkim kişiler tarafından aktarılıp, bu yolla oyun belleği oluşturulmaya çalışılmıştır (Yılmaz ve Elyagutu, 2019: 343). Zamanla halk dansları kültür endüstrisi içerisinde bir saha olarak meslek ile bağ kuran ve kariyer fırsatları sunan bir alana dönüşmüştür. Bu dönüşümde kültür politikaları, turizm politikaları, dünyada ve ülkemizde yaşanan ekonomik, sosyal ve siyasi olaylar etkili olmuştur.

Meslek kişilerin geçimlerini sağlamak amacıyla yapılan uğraşları olarak tanımlanabilen, bir alanda uzmanlık ve yetkinliğe sahip olmayı gerektiren bir kavramdır. Her meslek kendine özel birtakım kurallar ve kanunlara sahiptir. Bir meslek grubunda çalışan kişilerin, toplumsal yaşam içerisinde sosyal rolleri bulunmaktadır. Bu roller kişinin toplumdaki itibarının

belirlenmesinde de önemlidir. Bununla birlikte meslek, toplumdaki bireylerin eğitim ve istihdamı ile yakın bir ilişki içerisindedir (Sunar, 2020: 32).

Halk dansları bir kültürel unsur olarak toplum tarafından meslekle ilişkilendirilmesi bakımından dezavantajlı bir durumdadır. Tüm toplumun sevdiği, saygı duyduğu bir olgudur ve kültürel aktarımda bir araçtır ancak toplum için meslek ve halk danslarını ilişkilendirmek bir statüyü ortaya koymak zor olmaktadır.

Çalışmamızın amacı; halk oyunları ve meslek arasındaki ilişkiyi alanda yaşanan gelişmeler ışığında ortaya koymaktır. Çalışmanın halk oyunları ve meslek arasındaki bağı ortaya koyması, alanın gelişmelerini izlemeye olanak sağlaması, özellikle halk dansları ile ilgili meslek sahiplerinin, halk oyunları geleneğiyle nasıl etkileşime girdiklerini ve bu geleneği nasıl sürdürdüklerini anlamak bakımından önemlidir.

Çalışma nitel araştırma yöntemine dayanmaktadır. Literatür taraması ile araştırma konusuyla ilgili mevcut bilgiler ve önceki çalışmalar incelenerek bu alandaki bilgi birikimi değerlendirilecektir. Bu bağlamda meslek, meslek olma kriterleri ve kariyer kavramları açıklanarak, halk dansları ve meslek ile olan ilişki alanda yaşanan gelişmeler ışığında değerlendirilecektir. Ayrıca yazarların alanda katılımcı gözlem ile belirli bir topluluğun içinde yer alması, gözlem yapması, topluluk içinde etkileşimde bulunması, olayların içsel dinamiklerini daha iyi anlamalarına yardımcı olacaktır.

Meslek ve Meslek Olma Kriterleri

Meslek terimi İngilizcede “profession, vocation, occupation” şeklinde kullanılmaktadır. Terimin farklı dillerde de genellikle “profes” kökeninden türetildiği görülmektedir. Bu grupta olan kişilere de “profess” denilmiş ve ilk profesyon kabul edilen kişilerin de din adamları olduğu düşünülmektedir. Profesyonellik sistemli bilgi ile elde edilir. Aynı zamanda toplumsal çıkara hitap edilmesi, belirli kurallara uyuluyor olması ve bir ödül sisteminin varlığı gibi unsurlar gereklidir (Köksalan ve Celkan, 2018: 1222).

Profesyonelliğin kazanılması için de kurumsal bir kimlik gerekir. Ancak böyle bir yapıda mesleki eğitimin kazandırılabilceği öngörülmektedir (Adıgüzel vd., 2011: 239).

Literatürde meslek kavramına dair ilk çalışma 1910’da Flexner tarafından yapılmıştır (Koytak, 2020: 8). Flexner, mesleği bazı kriterler çerçevesi ile açıklamıştır. Buna göre meslek,

- Bireysel sorumluluk arz eder,
- Öğrenilebilirdir, pratiktir,
- Eğitim sürecinin ürünüdür,
- Üyeleri arasında duygusal bağ vardır (Albayraktaroğlu, 2010: 14).

Korkmaz’ın meslek olma kriterleri şöyledir:

- Mesleğin toplumsal bir amacı olmalıdır,
- Dinamik bir öğrenme süreci olmalıdır,
- Bireysel sorumluluklar barındırmalıdır,
- Üniversitelerde eğitim alınmalıdır,
- Bireysel tatmin içermelidir,
- Bireysel özgürlük içermelidir,
- Etik değerleri bulunmalıdır,
- Mesleki örgüte sahip olmalıdır (Korkmaz, 2011: 60).

Gülbeyaz'a göre bir iş meslek denilebilmesi için birtakım gereklilikler söz konusudur. Bunlar;

- O iş ile meşgul olan topluluğun/kitlenin olması,
- Mevcut kitlenin farklı bir uğraşı, başka bir sektörde kazanç getirici faaliyetinin olmaması,
- Alanda eğitim (lisans, yüksek lisans, doktora) almasıdır (Gülbeyaz, 2004: 62-63).

Meslek ve mesleki cemaat arasında kurulan bağa göre mesleki cemaat, meslek mensuplarının kimlik aidiyetlerini gerektirmektedir. Mesleki cemaatin bir üst yapı olduğu bir sistemde, tüm üyeler üzerinde mutlak bir egemenliğe sahiptir. Bu hiyerarşi acemi adayların eğitilmesinde ve seçilmesinde oldukça işlevsel kabul edilmektedir (Köksalan ve Celkan, 2018: 1224). Bu düşünce yapısının bugünkü kurumsallaşmış eğitime denk geldiği anlaşılmaktadır. Günümüzde kurumlar ve meslek dernekleri bu mantıkta görev yaparlar. Yapılan hizmet içi eğitim ve seminerler bu durum için örnek olacaktır.

Meslek, bir kişinin genellikle belirli bir eğitim ve yetenek setine dayanarak yaptığı belirli bir iş veya faaliyeti ifade eder. Meslekler, genellikle bir toplumda ihtiyaç duyulan belirli görevleri yerine getiren, belirli becerilere ve bilgiye sahip olan bireyleri gruplandırır.

Gülbeyaz, Flexner ve Korkmaz'ın belirtmiş oldukları meslek kriterlerine bakıldığında, öğrenme sürecinin varlığı, eğitimle kazanılacağı ve üyeleri arasındaki bağ/mesleki örgütün varlığı gibi ortak değerler bulunmaktadır. Yapılan meslek olma kriterlerine dair değerlendirmeler, meslekleri belirlemek ve sınıflandırmak için genel bir çerçeve sağlar, ancak her meslek için genel kriterlerin dışında özel kriterler bulunabilir. Çünkü meslekler bir uzmanlık alanıdır ve bu uzmanlık alanına yönelik bilgi beceri ve yetkinlik adımları farklılıklar gösterir.

Türk Halk Dansları ve Meslek İlişkisi

Kariyer, bir bireyin eğitim, iş deneyimi ve profesyonel gelişim sürecini kapsayan, genellikle belirli bir meslek veya sektörde geçen iş hayatını tanımlayan bir terimdir. Kariyer, kişinin çalışma yaşamı boyunca edindiği deneyimler, başarılar, beceriler ve uzmanlık alanları üzerine inşa edilir (Karaman ve Efeoğlu, 2022: 466).

Halk dansları ile meslek arasında kurulan ilişki, halk danslarının yalnızca bir eğlence veya kültürel ifade aracı olmaktan ziyade, aynı zamanda bir meslek haline gelmesi durumunu ifade eder. Halk dansları alanı meslek kavramı içerisinde genel bir çatının adıdır. Bu çatının altında öğretmenlik/egitmenlik, dansçılık, koreograflık, kültürel organizasyon ve etkinlikler yöneticiliği, kostüm tasarım ve imalatçılığı, müzisyenlik gibi alt başlıklar bulunmaktadır. Tüm bu başlıklar ayrı ayrı uzmanlık alanı gerektirmekte olup birbirleri ile sıkı ilişki içerisinde gelişmektedir.

Halk dansları ve meslek ilişkisi bir takım sektörel gelişmeler ile ortaya çıkmış, bu gelişmeler altında meslek olma kriterleri şekillenmiştir. Bu gelişmelerden en önemlileri Turizm sektörü, Devlet Halk Dansları Topluluğunun 1974 yılında kurulması, 1984 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı bünyesinde Türk Halk Oyunları Bölümünün açılması ve Sultan's of The Dance'ın 1999 yılında kurulmasıdır.

Turizm Sektörü

Türk halk danslarının meslek ile kurduğu ilk gelişme turizm sektörü bünyesinde 1950'li yılların başından itibaren başlamıştır. Turistik mekânlarda yapılan halk dansları gösterileri, "Türk Gecesi" adıyla izleyiciye sunulmuştur (Bozkurt, 2017: 27). Halk dansları çalışmalarını için profesyonel anlamda yaşanan ilk gelişmedir. Böylece halk dansları kültür endüstrisinin

içerisinde yerini almış, yeni sunum şekilleriyle varlığını sürdürmeye başlamıştır (Yılmaz ve Ünlü, 2022: 252).

Turistik destinasyonlarda düzenlenen Türk geceleri genellikle yabancı turistlere yöneliktir. Türk gecesini etkinliklerinin güzel örnekleri olduğu gibi, zaman zaman Türk kültürünü yüzeysel veya stereotip bir şekilde temsil eden örneklerde bulunmaktadır. Kültürel unsurların sadece turistleri çekmek ve para kazanmak amacıyla ticarileştiği ve özgünlüklerini kayb ettikleri örnekler vardır. Ülkemizde dansın ticarileşmesi eğilimi kurum ve kuruluşlar vasıtasıyla başlamıştır. Bu süreçte halk danslarının en büyük kazanç kapısı da turizm sektörü olmuştur. Antalya ve İstanbul illeri sektörün gelişiminde önemli konumdaki illerin başında gelmektedir. Antalya dans grupları tarafından en rağbet gören yerdir. Öyle ki Türkiye’de kayıtlı 800 dans grubunun var olmasına ve kayıtlı olanlar hariç sayısı bilinmeyen birçok topluluğun bulunmasına rağmen, bazı oteller Türk dans gruplarını sahne şovlarında yetersiz bularak, yurt dışı gruplarını kullanmayı tercih etmektedirler (Bozkurt, 2019: 31).

Turizm sektörünün talepleri doğrultusunda halk dansları ile ilgili meslek gruplarının kriterlerinin yeniden belirlendiği görülmektedir. Bu sahne performanslarının dansçı, eğitmen, organizatör, müzisyen, kostüm tasarımcısı gibi mesleklerde çalışan bireyler için bir istihdam alanı yarattığı da gerçektir.

Devlet Halk Dansları Topluluğu

Halk dansları ile meslek ilişkisi için ikinci önemli gelişme Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Devlet Halk Dansları Topluluğunun 1974 yılında kurulmasıdır. Sahnelemede patenlerin etkin kullanımı, ışık, dekor, giysi ve müzikteki yeni yaklaşımlar, bale disiplininin halk dansları ile birlikte oluşturduğu yeni bir sentez ve anlatım, gösterilerin yörüngesini oluşturmuştur (Yılmaz ve Elyagutu, 2022: 47). Devlet halk dansları topluluğu Moiseyev Dans Topluluğunun geleneksel dansları sunuş biçiminden etkilenmiştir. Moiseyev Dans Topluluğu aracılığıyla baleleştirilmiş halk dansları, yeni bir sahne sanatı olarak, evrensel anlamda kabul görmüştür. Bu sürecin doğal sonuçlarından biri olarak da halk dansları dansçılarının profesyonelleşmesi olgusu ortaya çıkmıştır (Kızmaz, 2015: 147).

Devlet halk dansları topluluğunun kuruluş amaçlarından bir tanesi de Türk halk danslarına yüksek sanat düzeyi kazandırmaktır. 19 Mart 1975 yılında halk dansları çalışmalarına başlamak üzere bir sınav düzenlenerek stajyer dansçılar alınmıştır. Devlet halk dansları topluluğu günümüzde yönetmelikle işleyişini sürdüren bir devlet kurumudur. Topluluk sanat yönetmenine bağlı örgütlenme şemasını, koreograflar, dans öğreticileri, dans uzmanları, müzik yönetmeni, müzisyenler, konduktör ve dansçılar oluşturmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023). <https://devlethalkdanslari.ktb.gov.tr/TR-351634/tarihce.html>

Topluluk halk dansları ile ilgilenen birçok kişi için kariyerlerini geliştirdikleri bir istihdam alanı olmuştur. Gösterilerinde yaptıkları sunuş biçimi, kostüm tasarımı, müzik ve repertuar gibi halk danslarının bileşenleri, mesleki kriterlerin oluşmasına öncülük etmiştir.

Türk Halk Oyunları Bölümünün açılması

Halk dansları meslek ilişkisi için üçüncü önemli gelişme 1984 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı bünyesinde Türk Halk Oyunları Bölümünün açılmasıdır. İlerleyen yıllarda farklı illerdeki üniversitelerde Türk halk oyunları bölümleri de açılmıştır. Halk danslarının 80’li yıllarda akademik eğitimle buluşması da 60’lardan alınan enerjinin yanı sıra 80’den sonra oluşan sektörleşmenin sonucudur (Ötken ve Kızmaz, 2014: 945). Türk halk oyunları bölümünü tercih edenler büyük oranda, çok sevdiği halk oyunlarını bölümlerde daha kapsamlı öğreneceklerine olan inançları etkili olmuştur. Bölümlerin ders plan ve programlarında, mesleki hazırlık sınıfları ve pedagojik formasyona

yer vermeleri öğretmenlik mesleği için girişimlerdir. 1996-97 yılında itibaren Türk halk oyunları bölüm mezunlarının MEB. Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı Halk Eğitim merkezlerine halk oyunları öğretmeni olarak atanmaları, başta bölümlerin yöneticilerinin yoğun çabası sayesinde gerçekleşmiştir (Yılmaz, 2017: 115-116). 2000'lerden itibaren bölüm mezunları MEB. bünyesinde halk oyunları öğretmeni olarak değil müzik öğretmeni olarak atanmışlardır. Lisansüstü eğitimlerle birlikte bölüm mezunlarının günümüzde birçok üniversitede akademisyen olarak istihdam edilmişlerdir.

Sultan's of The Dance Topluluğu

Halk dansları ve meslek ilişkisi için dördüncü önemli gelişme, halk dansları merkezli profesyonel dans topluluğu olan Sultan's of The Dance'ın 1999 yılında kurulması ile olmuştur (Yılmaz ve Elyagutu, 2019: 344). Grubun sektörde yarattığı kırılma noktası, halk oyunları gösterilerinin sunuş biçimlerinde, giysi-kostüm, dans adımları, müzik gibi tüm bileşenler üzerinde etkili olmuş ve alanda "gişe kavramının" kullanımına neden olmuştur. Ortaya çıkan gişe kavramı yeni ekonomik alanlar doğurmuş, ilerleyen zamanlarda profesyonel dans topluluklarının çoğalmasının önünü açmıştır. Aynı zamanda halk dansları merkezli dans formunu icra eden dansçılar için mesleğinin yeniden inşa sürecini de başlatmıştır (Yılmaz, 2022: 255).

2000'li yılların başından itibaren, profesyonel dans gruplarında dansçılık yapan birçok dansçının sakatlıkları ve ekonomik problemler gibi nedenlerden dolayı dansçılık mesleğini, tek meslek olarak sürdürmedikleri, dansçılığın yanı sıra genellikle pilates eğitmenliği, yaşam koçluğu, drama öğretmenliği gibi alanları da ekledikleri, tek bir alanda yürümekten ziyade birden fazla yan alanda ilerlemeye çalıştıkları görülmektedir (Yılmaz, 2017: 117).

Halk dansları alanın meslek olarak kabul edilmesinde şüphesiz kurum ve kuruluşların ve bu alana gönül veren emektarların ve sektörde yaşanan gelişmelerin rolü büyüktür. Halk dansları alanı birçok meslek grubunun çatısı konumundadır ve alanda yaşanan tüm gelişmeler halk danslarının meslek kriterlerini belirlemektedir. Bu kriterler talebe göre her seferinde yeniden inşa edilen süreçlerdir.

SONUÇ

Meslek kavramına dair yapılan tanımlamaların her biri, farklı özelliklere değinmiştir. Kavram genellikle profesyonellik temeli üzerine oturtulmuştur. Profesyonelliğin de eğitimle kazanılacağı ön koşul olmaktadır. Toplumun herhangi bir bölümünde ihtiyaç duyulan görevleri kişiler yetenekleri ve eğitimleri sonucunda yerine getirmektedir. Değişen dünyada ihtiyaç duyulan mesleklerle, yapılan tanımların ve kriterlerin uyuşmadığı durumlar olmaktadır. Meslek kavramına ilişkin; eğitimle kazanılma, topluluk kültürüne sahip olma, bir örgüte sahip olma, topluma hizmet etme gibi kriterleri olsa da her mesleğin kendine özel kriterleri olması gerekmektedir.

Geleneksel törenlerde ve eğlencelerde kullanılan Türk halk dansları, zaman içerisinde yaşanan sektörel gelişmelerle meslek kavramı ile bağ kurulmaya başlamıştır. Türk halk dansları mesleki kariyer açısından büyük potansiyele sahiptir. Geleneksel danslar turizm, eğitim, sanat, kültür, eğlence gibi sektörlerde öğretmenlik, eğitmenlik, dansçılık, koreografiklik, kültürel organizasyon ve etkinlikler yöneticiliği, kostüm tasarım ve imalatçılığı, müzisyenlik vb. iş fırsatlarını sunmaktadır.

Halk dansları Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren yaşanan gelişmeler doğrultusunda yeni formlar ve sunuş biçimleriyle sergilenmeye başlamasıyla meslek kavramı içerisinde var olmaya başlamıştır. Halk dansları ile meslek bağı ilk kez turizm sektörü bünyesinde ortaya çıkmış ve profesyonel anlamda var olmaya başlamıştır. Halk danslarına yüksek sanat düzeyi

kazandırmak amacıyla kurulan Devlet Halk Dansları Topluluğu, ilk kez dans alanının barındırdığı mesleklerle devlet kurumu içerisinde birçok kişiye istihdam olanağı sağlamıştır. 1984 yılında açılan İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü ile halk danslarının akademik eğitimle buluşmasını sağlamıştır. Bölümlerde görev alan akademisyenler, mezunlarının istihdamı için girişimlerde bulunmuşlar ve devlet kurumlarında öğretmen olarak çalışmalarını sağlamışlardır. 1999'da kurulan Sultans of The Dans, profesyonel dans topluluğu olarak gişede yerini almış ve halk dansları merkezli dansların sahnelenmesi sürecinde yeni bir sektör olarak diğer dans gruplarının kurulmasının da önünü açmıştır.

Milli kültürümüzün önemli değerlerinden olan halk dansları çatısı altında birçok meslek barındırmakta, alanda eğitim alan kişilerin çoğunlukla özel sektörde yoğunlaştığı bilinmektedir. Özel sektörde yaşanan kısmi zamanlı çalışma, sosyal güvence yetersizliği gibi sorunlar göz önünde bulundurularak halk danslarının devlet kurumlarındaki istihdam çeşitliliğinin artırılması ve yaygınlaştırılması için gerekli girişimlerde bulunulması kültürel unsurlarımızın en önemlilerinden olan Türk halk oyunlarının gelecek nesillere eğitimi insanlar tarafından, doğru olarak aktarılması adına önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, O., Tanrıverdi, H. ve Özkan, D.S. (2011). Mesleki Profesyonellik ve Bir Meslek Mensupları Olarak Hemşireler Örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9/2, s. 239-259.
- Albayraktaroğlu, S. (2010). Profesyonelleşme Olgusu ve Mesleki Profesyonelleşme Açısından Türkiye'de Sosyal Hizmet Mesleği (Sakarya Örneği). *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de Uzakta Eğitimin Dünü, Bugünü ve Yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3/2, s. 85-124.
- Bozkurt, F. (2019). Türkiye'de Halk Danslarının Ticarileştirilmesi. *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, İzmir.
- Gülbeyaz, K. (2004). Halk Oyunları Bir Meslek Midir? *Folklor Halkbilim Dergisi*, Cilt:6 Sayı:59, s. 62-63.
- Karaman, A. ve Efeoğlu, M. S. (2022). Z Kuşağı ve Kariyer Planlaması: Bir Üniversite Örneği. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi (PIAR)*, 9/2, s. 465-487.
- Kızmaz, İ. (2015). Halk Danslarında Profesyonelleşme;Öncü bir Örnek Olarak Moiseyev Ekolü. *Yaratıcı Drama Dergisi*, s. 147-154.
- Korkmaz, F. (2011). Meslekleşme ve Ülkemizde Hemşirelik. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, s. 59-67.
- Koytak, E. (2020). Meslek Sosyolojisinde Teorik Yaklaşımlar. *Journal of Economy Culture and Society*, s. 1-27.
- Köksalan, B., ve Celkan, H.Y. (2018). Mesleklerin Tanımlanması ve Sınıflandırılması Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies*, s. 1219-1233.
- Ötken, N. C., ve Kızmaz, İ. (2014). Sözlü Tarih Denemesi: 1960-1980 Yılları Arasında İstanbul'da Halk Dansları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, s. 929-947.
- Sunar, L. (2020). Türkiye'de Mesleki İtibar: Dönüşen Çalışma Hayatı ve Mesleklerin Sosyal Konumu. *Journal of Economy Culture and Society*, s. 29-58.

- Tarihçe: Kùltür ve Turizm Bakanlığı. (2023). T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı Web Sitesi: <http://guzelsanatlar.ktb.gov.tr/TR-2311/tarihce.html>, Eriřim Tarihi: 24 Aralık 2023.
- Yılmaz, K.C. (2017). Gùzel Sanatlar ve Konservatuvar Mezunlarının İstihdam Sorunları Çalıştayı, Uluslararası Mùzik ve Dans Kongresi.
- Yılmaz, K. C., ve Elyađutu, D. C. (2017). Kitle İletişim Araçları Kullanımı Bağlamında Türk Halk Oyunları. Gùzel Sanatlar Eğitimi Toplum Bilimler Etkileřimi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, s:339-348, İstanbul Türk Mùziđi Dernek ve Vakıflar Dayanışma Konseyi, İstanbul.
- Yılmaz, K. C., ve Ünlü, Y. H. (2022). Kafkasya Kökenli Halk Danslarının Turizm Sektörü İçerisinde Değişim ve Dönüşümü. Turkish Studies, Sosyal Bilimler Kongresi Özel Sayı.